

Aan: De gemeenteraad
Van: Het college van burgemeester en wethouders
Datum: 30 april 2024
Zaaknummer: 0000796678
Onderwerp: Start onderzoek evaluatie fusie

Aanleiding

Op 26 maart 2024 hebben wij u, met het collegebericht Keuze onderzoeksbureau in het evaluatieproces herindeling, geïnformeerd over de keuze voor Necker als bureau dat het onderzoek naar de evaluatie van de herindeling gaat uitvoeren (bijlage 1). Inmiddels hebben de begeleidingsgroep en Necker op 4 april jl. een startbijeenkomst gehad en informeren wij u over de onderzoeksopzet en het vervolg.

Kernboodschap

Onderzoeksbureau Necker gaat onderzoeken wat de ervaringen en gevolgen van de herindeling tot nu toe zijn voor de inwoners van Sint Pancras en Koedijk. Voor het onderzoek krijgen de inwoners van Sint Pancras en Koedijk in juni 2024 een vragenlijst. Hieraan voorafgaand vraagt Necker hen mee te denken over vragen voor de vragenlijst. Naast de vragenlijsten doet Necker een documentanalyse bij zowel de gemeente Dijk en Waard als de gemeente Alkmaar. Ook houden zij bij beide gemeenten interviews.

Toelichting

Op 4 april 2024 stond de begeleidingsgroep, waarin de provincie Noord-Holland en de gemeente Dijk en Waard bestuurlijk en ambtelijk zijn vertegenwoordigd, in het teken van de startbijeenkomst met het bureau Necker, dat in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het onderzoek naar de evaluatie van de fusie uitvoert. Hieronder treft u een toelichting op de onderzoeksopzet.

De uitvoering van de evaluatie en verkenning bestaat uit de volgende zes fasen:

- Fase 1. Onderzoek opstarten met begeleidingsgroep
- Fase 2. Overheidsnabijheid, betrokkenheid van inwoners en het dorps- en kernenbeleid in beleid en praktijk
- Fase 3. Voorbereiden inwonersconsultatie – participatief vaststellen indicatoren en vraagstellingen
- Fase 4. Uitvoeren inwonersconsultatie
- Fase 5. Van evalueren naar verkennen
- Fase 6. Rapporteren, presenteren en terugkoppelen

Fase 1 (april)

In de startbijeenkomst is de onderzoeksvraag besproken. Uit het onderzoek moet blijken in hoeverre overheidsnabijheid, betrokkenheid van inwoners en het dorps- en kernenbeleid in de gemeente Dijk en Waard op een goede wijze met een menselijke maat is vormgegeven, in het bijzonder voor de inwoners van Sint Pancras en Koedijk en welke lessen daaruit zijn te trekken voor deze beide dorpen en de gemeente als geheel?

Deze centrale onderzoeksvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Hoe zijn het dorps- en kernenbeleid en het participatiebeleid in de gemeente Dijk en Waard ingericht?
2. Hoe krijgen het dorps- en kernenbeleid en het participatiebeleid van de gemeente Dijk en Waard in de praktijk invulling in de kernen Sint Pancras en Koedijk? Wat wordt er gedaan en met welk resultaat?
3. Hoe wordt de invulling van overheids nabijheid, het betrekken van inwoners en het dorps- en kernenbeleid door de inwoners van Sint Pancras en Koedijk ervaren? Wat wordt gewaardeerd en wat zijn aandachtspunten?
4. In hoeverre is een grenscorrectie een duurzame oplossing voor het wegnemen van de aandachtspunten van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk en voor de gemeente als geheel? Zijn er alternatieven denkbaar?
5. Welke lessen zijn te trekken voor het beleid van de gehele gemeente Dijk en Waard?

De begeleidingsgroep heeft tijdens het overleg nogmaals benadrukt dat het onderzoek participatief moet plaatsvinden. De onderzoeksopzet en -aanpak van Necker voldoet daaraan.

Fase 2 (april)

Necker maakt inzichtelijk hoe overheids nabijheid, betrokkenheid van inwoners en het dorps- en kernenbeleid in de gemeente Dijk en Waard beleidsmatig en praktisch is ingevuld. Daarnaast bezien zij hoe de kwaliteit van de leefomgeving en de kwaliteit van voorzieningen ervoor staan en zich in de afgelopen twee jaar hebben ontwikkeld. Dit helpt om in de vervolgfases inwoners concreter te bevragen over de lokale kwaliteit die zij ervaren. Necker analyseert in deze fase documenten van de gemeente Dijk en Waard en houdt interviews met de portefeuillehouder en de ambtelijke opdrachtgever Dorps- en wijkgericht werken en met adviseurs Dorps- en wijkgericht werken en inwonersparticipatie.

Fase 3 (april-juni)

Om inwoners van Sint Pancras en Koedijk te betrekken in het verder operationaliseren van de indicatoren voor lokale kwaliteit en het ontwikkelen van de vragen voor de vragenlijst organiseert Necker twee werksessies. Eén in Sint Pancras en één in Koedijk.

Tijdens deze werksessies haalt Necker bij de inwoners op wat zij belangrijk vinden als het gaat om lokale kwaliteit (in termen van responsiviteit, buurtgerichtheid, kwaliteit leefomgeving en kwaliteit voorzieningen). Het resultaat van de werksessies wordt verwerkt tot een enquête, die breed uitgezet zal worden. De werksessies vinden plaats op dinsdagavond 14 mei 2024 (Koedijk) en donderdagavond 23 mei 2024 (Sint Pancras). De begeleidingsgroep of een afvaardiging hiervan is bij deze sessies als toehoorder aanwezig.

Necker heeft inmiddels met een inwonersbericht (bijlage 2) de inwoners van Sint Pancras en Koedijk opgeroepen om mee te denken over de vragen. Deze oproep is voorzien van een aanmeldlink voor de werksessies. De inwoners kunnen zich aanmelden tot en met 30 april 2024. Wij realiseren ons dat dit collegebericht van dezelfde datum is. Om het onderzoek binnen de gestelde termijn te kunnen realiseren, was binnen de opgestelde planning snel communicatie naar inwoners nodig. De communicatie over de daadwerkelijke uitvoering van het onderzoek, waaronder het uitnodigen van inwoners en het uitzetten van de enquête, doet Necker. Voorafgaand aan de inwonerscommunicatie heeft de provincie over de start van het onderzoek een persbericht verzonden (bijlage 3). Afsproken is dat de provincie vanuit de begeleidingsgroep over het onderzoek communiceert. Het ministerie van BZK heeft immers de provincie gevraagd de motie uit te voeren.

Fase 4 (juni-juli)

Na het vaststellen van de indicatoren en vraagstellingen haalt Necker de ervaring van inwoners van Sint Pancras en Koedijk in de nieuwe gemeente Dijk en Waard daadwerkelijk op via een vragenlijst.

Fase 5 (juli-augustus)

Met de resultaten van de inwonersconsultatie rondt Necker het evaluatieve deel van de onderzoeksopdracht af. Hierop volgt het verkennende deel van het onderzoek. Om te kunnen reflecteren op de mate waarin een eventuele grenscorrectie of andere alternatieven een duurzame oplossing zijn, is het – gegeven de uitkomsten van de inwonersconsultatie - nodig om meer te weten over de situatie in de gemeente Alkmaar. Daarom doet Necker ook een documentanalyse bij de gemeente Alkmaar (dorpen- en kernenbeleid, inclusief documenten over de invulling van dit beleid in de praktijk, participatiebeleid en feitelijke gegevens over de kwaliteit van de leefomgeving en de kwaliteit van voorzieningen). In het verlengde daarvan volgen ook interviews met de portefeuillehouder Dorpen en kernenbeleid en de ambtelijke sleutelpersonen.

Fase 6 (augustus-september)

De resultaten, inzichten en lessen krijgen hun plek in een onderzoeksrapport, bestaand uit twee onderdelen:

1. Een evaluatie waarin de ervaringen van inwoners van Sint Pancras en Koedijk met de gemeente Dijk en Waard zijn verwerkt, evenals de opgehaalde informatie over de gemeentelijke inzet en de feitelijke gegevens over de beleidsprestaties van de gemeente.
2. Een verkenning waarin Necker reflecteert op de vraag of een grenscorrectie van Sint Pancras en Koedijk naar de gemeente Alkmaar een duurzame oplossing is, welke alternatieven er mogelijk zijn en welke andere lessen er te trekken zijn voor de gemeente Dijk en Waard als geheel.

Met de bijeenkomst van 4 april heeft de begeleidingsgroep een belangrijke volgende stap gezet in het evaluatieproces en is het onderzoek volgens planning van start gegaan. Zoals afgesproken vindt na elke begeleidingsgroep bestuurlijke afstemming plaats met de burgemeester van de gemeente Alkmaar. Dit overleg heeft op 5 april jl. plaatsgevonden.

De vastgestelde agenda en stukken van de begeleidingsgroep kunt u terugvinden op de website van de provincie Noord-Holland: https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Regionale_bestuurskracht/Regio_s/Regionale_bestuurskracht_Alkmaar.

Vervolg

De verwachting is nog steeds dat het onderzoeksbureau eind september 2024 de onderzoeksresultaten oplevert. Hoe het exacte proces na de oplevering eruitziet is nog niet bekend. Er wordt vooralsnog rekening gehouden met het bespreken van de resultaten in de gemeenteraad van Dijk en Waard in december 2024.

Bijlagen

1. Collegebericht Keuze onderzoeksbureau in het evaluatieproces herindeling van 26 maart 2024
2. Inwonersbericht - Denk mee met onderzoek naar ervaringen herindeling Sint Pancras en Koedijk (van Necker)
3. Persbericht – Persbericht Onderzoek evaluatie fusie Dijk en Waard van start (van provincie Noord-Holland)